

היום נלמד בעזרת ה':

סוכה דף כ

למדנו בדף הקודם את תירוצו של רבא - שרבי אליעזר בא לחלוק ולומר שדין מחצלת קטנה כדין גדולה, שאם ייחדה לשכיבה בפירוש אין מסככים בה, אבל בסתם הרי היא כמי שייחדה לסיכוך ומסככים בה.

אביי מקשה על תירוצו של רבא:

1. אם כך, רבי אליעזר היה צריך לומר במשנה 'אחת גדולה ואחת קטנה', כלומר קודם את הדין הפשוט = 'אחת גדולה' ואח"כ 'אחת קטנה' להשמיע לנו שדינה כגדולה. (כך דרך התנא להשמיע את הדין הפשוט תחילה ואח"כ את החידוש).

2. רבי אליעזר נחלק על חכמים רק במחצלת גדולה, ולחומרא. וכפי שלמדנו בברייתא - מחצלת הקנים גדולה מותר לסכך בה, ולדעת רבי אליעזר אם ייחדה בפירוש לסיכוך מסככים בה. ע"כ הברייתא. מוכח שלדעת ת"ק סתם גדולה מיועדת לסיכוך, ורבי אליעזר מחמיר שסתמה מיועדת לשכיבה.

אלא רב פפא מתרץ: כולם מודים שמחצלת קטנה סתמה מיועדת לשכיבה, ומחלוקתם במחצלת גדולה, לדעת ת"ק סתמה לסיכוך ולדעת ר"א סתמה לשכיבה אלא אם ייחדה לסיכוך.

וכך מתפרשת המשנה ע"פ תירוצו של רב פפא: הרישא של המשנה עוסקת במחצלת גדולה שאינה מיועדת בסתם לשכב עליה, ולכן בסתם היא מיועדת לסיכוך ורק אם הוא ייחדה לשכיבה אסור לסכך בה, אבל הסיפא עוסקת במחצלת קטנה שהיא מיועדת לשכיבה, ולכן רק אם ייחדה לסיכוך מותר לסכך בה אבל בסתם לא. ובא רבי אליעזר לומר שאף גדולה דינה כקטנה, שבסתם היא מיועדת לשכיבה ולא מסככים בה, אבל אם ייחדה בפירוש לסכך, מסככים בה. ('עשאה לשכיבה' שאמר ר"א במשנה כוונתו שעיקר עשייתה לשכיבה, אבל אם ייחדה לסיכוך, כשרה).

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

ת"ר: מחצלת העשויה משיפה או גמי היא רכה, ולכן אם היא קטנה היא מיועדת לשכיבה ומקבלת טומאה ולא מסככים בה, אבל אם היא גדולה הרי שהיא אינה מיועדת לשכיבה ומסככים בה. ואין הבדל בין זה האם היא גדולה (= קלועה) ואינה חלקה או שהיא ארוגה וחלקה, אלא בכל מקרה קטנה פסולה לסינון וגדולה כשרה.

מחצלת העשויה מקנים וחילת היא קשה, ולכן אם היא גדולה (= קלועה) מסככים בה ואפילו אם היא קטנה, לפי שאינה נוחה לשכיבה, אבל אם היא ארוגה אין מסככים בה, לפי שהיא נוחה לשכיבה (= הסיבה שעשו אותה באריגה זה כדי שתהיה נוחה לשכיבה).

יב כלי המיועד לשבת / לשכב עליו, הרי הוא נטמא במדרס הזב, כלומר אם הזב ישב או שכב עליו הוא נטמא בדרגת 'אב הטומאה' כזב עצמו.

תנן התם: לדעת ר' דוסא - כל החוצלות (= הגמרא תבאר לקמן) נחשבות ל'כלי', ולכן הן מקבלות טומאה, ואם נגע בהם המת בעצמו הן נעשות 'אב הטומאה'. אבל הם אינם נטמאות בטומאת 'מדרס', כיון שאינם מיועדת לשכיבה עליהן. ולדעת חכמים - נטמאות בטומאת מדרס, כיון שמיועדות לשכיבה.

קושיא: וכי לדעת חכמים הם נטמאות רק בטומאת מדרס ולא בטומאת מת? והרי למדנו במשנה במס' נדה שכל כלי הראוי להיטמא בדרגת 'אב הטומאה' ע"י טומאת מדרס, הרי הוא ראוי להיות 'אב הטומאה' אם נגע במת עצמו. (= דבר הנטמא בטומאת מדרס בהכרח שהוא 'כלי', ואם הוא 'כלי' הרי שהוא נטמא בטומאת מת).

תירוץ: אכן צריך לומר שחכמים סוברים שהן נטמאות 'אף' בטומאת מדרס.

כעת הגמרא מבארת מהם 'חוצלות': מזבלי: תרמיל, ועשוי הרועה להניחו תחת ראשו ולשכב עליו.

מחצלות של אושא: מיועדות לשכיבה בלבד ולכן הם מיטמאות בטומאת מדרס. אבל **מחצלות של טבריה** הם קשות ולא ראויות לשכיבה כלל ולכן אינן מיטמאות בטומאת מדרס (אלא רק בטומאת מת). המחלוקת היא על מחצלות של שאר מקומות שרוב בני אדם לא שוכבים עליהם, אך יש מקרים שמייחדים אותם לשכיבה – איך להתייחס למחצלות אלו.

אמר מר: הבאנו מקודם את המשנה שכל החוצלות מיטמאות בטומאת מת – דברי רבי דוסא (והמחלוקת היא האם גם בטומאת מדרס). לכאורה קשה מכאן על דברי הברייתא לעיל בדעת רבי דוסא שמסככים במחצלות - 'אחת זו ואחת זו מסככים בה, וכן היה רבי דוסא אומר כדבריו!'

גדנפא = שפה. מחצלת שיש לה שפה משמשת ככלי ומקבלת טומאה.

מיתיבי חוצלות של שעם: חוצלות העשויות משעם וגמי אינן נארגות היטב ויש בהן חורים, אבל העשויות מ-שק וספירא (=שיער סוס) נארגות היטב בלא חורים.

לעיל ראינו מחלוקת מהו 'חוצלות' האם מרזובלי (=תרמיל), או מחצלת ממש. לדעה הסוברת מרזובלי חייב להיות שהתרמיל משמש לאיחסון כלשהו, הגמרא מבררת למה הוא משמש – לפי סוג החומר שממנו הוא ארוג. האם לפירות (=כינתא דפירי) או לקטניות (=גולקי וצני).

וכך גם לדעה הסוברת ש'חוצלות' הן מחצלות, הגמרא מבררת למה הן משמשות לפי סוג החומר שלהן. **לפרסי** =לפרוס כסדין, **לנפואתא** =לנפה, **לכזיאתא** =כיסוי גיגית של שיכר.

בודיא =מחצלת, **קיר** =שפה (גדנפא).

 הדרן עלך סוכה

פרק שני. משנה: הישן תחת המיטה בסוכה לא יצא: בגמרא מבואר שמדובר במיטה גובהה עשרה טפחים הנחשבת לאוהל בפני עצמה, ולכן הישן תחתיה ישן תחת גג שאינו סוכה. אמנם לדעת רבי יהודה מותר לישן תחת המיטה כיון שאין אהל ארעי מבטל אוהל קבע.

גמרא: תנן התם: כאשר כזית מת נמצא תחת מקום המאהיל עליו (מינימום ברוחב טפח) וישנו כלי שנמצא גם כן תחת אותו אוהל – הטומאה עוברת לכלי. לדעת רבנן בכל אוהל אפילו שנעשה מאליו. כגון חור שנוצר על ידי מי נהר, חולדות, או מליחות של אדמת סדום. וכן רווח שנוצר בין אבנים או קורות המסודרים זה על זה לבניה. אבל לדעת רבי יהודה אוהל שלא נעשה במתכוון לשם אוהל אינו 'אהל' לטומאה.